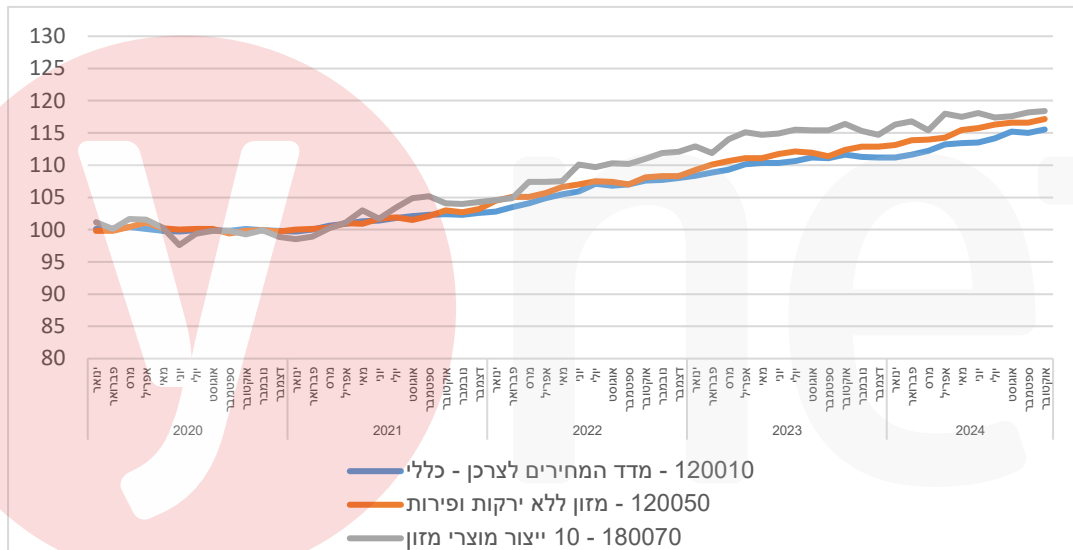

התייחסות אגף תקציבים להצעה להכריז על מצב חירום ולהחיל פיקוח מחירים לפי סעיף 3א לחוק הגנת הצרכן

רקע כללי

שר הכלכלה מבקש להכריז על מצב חירום ולהחיל פיקוח על שורת מוצרים בהתאם לסעיף 3א לחוק הגנת הצרכן. במסגרת זאת מצרף שר הכלכלה מעלה נימוקים להחלטתו להכריז על מצב חירום. להלן התייחסות אגף התקציבים לנימוקים המצורפים:

1. לא התרחשה עליית מחירים חריגה במחירי המזון בתקופת המלחמה - לפי נתוני הלמ"ס משנת 2020 מתרחשת עלייה מתונה במדד המחירים לצרכן ובפרט מדד מחירי המזון. בתקופה זו מדד המחירים לצרכן עלה ב- 15% ובאופן דומה מדד מחירי המזון עלה ב-17%. כחלק ממגמה זו בתקופת המלחמה מדד המחירים לצרכן עלה ב- 3.5% ומדד מחירי המזון עלה ב-4.2%. לכן ניתן להסיק כי עליית המחירים בתקופת המלחמה אינה חריגה לא ביחס לאינפלציה הכללית במשק ולא ביחס לתקופה שלפני המלחמה. בנוסף, המחיר הסיטונאי בתעשיית המזון עלה מתחילת המלחמה בשיעור נמוך של כ-1.7% מה שעשוי להעיד על כך שמחירי התשומות לא ירדו.

2. לא ברור באילו מוצרים המחיר עלה בשיעור של כ-25% ויותר – מנתוני המחירים של הלמ"ס עולה כי המחירים של כל קטגוריות המוצרים שנבחנו (שאינם בפיקוח) לא עלו בתקופת המלחמה בשיעור של כ-25% או יותר. כמו כן, ברוב הקטגוריות עליית המחירים אינה עולה על 6% ובחלק מהקטגוריות ישנה אף ירידה במחיר.

קטגוריה	השינוי בתקופת המלחמה
אבקת קקאו	11%
אורז רגיל ארוז	2%
ביסקוויט	4%
בירה לבנה מתוצרת מקומית	9%
גבינה לבנה רכה	7%
גרנולה	-3%
חלה רגילה	-3%

10%	חפיסת שוקולד חלב רגיל
1%	טחינה גולמית
6%	יוגורט טבעי במיכל פלסטיק
1%	יין אדום יבש או חצי יבש
-3%	מרגרינה למריחה בגביע
4%	משקה קל לא תוסס
6%	משקה קל תוסס
-3%	פסטה, ספגטי
4%	קורנפלקס רגיל (II)
5%	קמח לבן
5%	קפה נמס
2%	קפה שחור
1%	שמן קנולה
4%	שמנת חמוצה
15%	תה בשקיות (1.5 גרם) (IV)
0%	תחליפי חלב לתינוקות
-6%	דג טונה בקופסה (III)
4%	חטיפי בריאות אישיים
6%	יוגורט טבעי במיכל פלסטיק
-3%	מרגרינה למריחה בגביע
9%	ריבה / קונפיטורת פירות

3. גם אם מחירי הסחורות וחומרי הגלם ירדו לא ניתן לומר כי מחירי התשומות ירדו. חשוב לציין כי קיימת שונות בין מחירי הסחורות אשר משמשים כחומרי גלם לתעשייה. בנוסף לכך, ישנם תשומות ועלויות נוספות אשר צריך לקחת בחשבון בשקלול מחירי התשומות כמו חשמל, מים, דלק, עלויות כשרות וכדומה. לכן לא נכון לבחון רק את מחירי הסחורות ומהן להסיק על כלל מחירי התשומות ועלויות של תעשיית המזון.

4. עלייה ברווחיות החברות אינה בהכרח נובעת מהעלאת מחירים. ראשית, לא ברור אילו חברות נבחנו והאם נבחן שיעור הרווחיות הכללי של הקבוצה או רק שיעור הרווחיות ביחס למגזר הפועל בישראל. שנית, עלייה בשיעור הרווחיות של החברות יכולה לנבוע ממגוון רחב של סיבות, כגון: התייעלות החברה, שיפור בנפח המכירות, כניסה לשווקים חדשים, פיתוח מוצרים חדשים, שיפור איכות המוצרים ועוד. לכן דרושה בחינה מעמיקה יותר על מנת לטעון כי שיפור הרווחיות של החברות נובע מהעלאת המחירים בתקופת המלחמה.

5. לא ברור מהי המתודולוגיה שנבחרה לבחינת השינוי במחירים של מוצרים. ראשית, לא ברור כיצד המוצרים נבחרו ומהן אותם מוצרים. שנית, לא ברור האם בדקו את המחיר בשוק מוצר או את המחיר של מוצר ספציפי של פירמה ספציפית. ככל שבחנו את המחיר של מוצר ספציפי הצרכן יכול לעבור לצורך מוצר דומה של פרימה אחרת. שלישית, לא ברור אלו סופרים ובאלו אזורים בחרו לדגום ולא ניתן הסבר מדוע מה הם סופרים והאזורים מייצגים. לכן נדרשות הבהרות על מתודולוגיה שנבחרה לבדיקת מחירי המוצרים.